

Vodič o pravima Obitelji djece s teškoćama u razvoju

Ovaj je vodič strukturiran kao cjeloviti digitalni resurs koji obuhvaća sva zakonska prava, naknade, usluge i povlastice koje djeca s TUR i odrasle osobe s invaliditetom mogu ostvariti u Republici Hrvatskoj. Sustav je podijeljen prema resorima radi lakšeg snalaženja korisnika.

SADRŽAJ OVE PUBLIKACIJE ISKLJUČIVA JE ODGOVORNOST
UDRUGE POSEBAN PRIJATELJ

MINISTARSTVO ZNANOSTI
I OBRAZOVANJA
REPUBLIKE HRVATSKE

099 455 2471

<https://posebanprijatelj.hr/>

1. Temeljni preduvjet: Sustav vještačenja (ZOSI)

Da bi se ostvarilo bilo koje pravo specifično za TUR ili OSI, nužno je proći jedinstveno tijelo vještačenja. Postupak se pokreće podnošenjem zahtjeva nadležnom Hrvatskom zavodu za socijalni rad (HZSR) prema prebivalištu korisnika.

- **Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI):** Liječnička vijeća ZOSI-ja donose Nalaz i mišljenje u kojem se utvrđuje vrsta, stupanj i intenzitet oštećenja zdravlja, te funkcionalna sposobnost osobe.

- **Razine potpore:** Nalaz i mišljenje kategorizira oštećenja u stupnjeve (od 1 do 4), što izravno određuje razinu prava (osobito kod Inkluzivnog dodatka).

PODRŠKA I INFORMACIJE U SVAKOM TRENUTKU

2. Prava iz sustava socijalne skrbi (HZSR)

Nakon donošenja novog Zakona o inkluzivnom dodatku, sustav novčanih potpora doživio je veliku reformu i objedinjavanje.

A) Inkluzivni dodatak

Inkluzivni dodatak je novčana naknada za osobe s invaliditetom.

Objedinjuje četiri dosadašnje naknade: osobnu invalidninu, doplatak za pomoć i njegu, doplatak za djecu i potporu za školovanje.

Iznosi variraju od 138 do 720 eura mjesečno, a ovise o utvrđenom stupnju invaliditeta. Razine potpore i iznosi:

Potpora se razvrstava u pet razina ovisno o stupnju oštećenja zdravlja, a izračunava se u postotku od osnovice koja iznosi 120 eura:

1. razina: 720 eur mjesečno (600 % osnovice)
2. razina: 480 eur mjesečno (400 % osnovice)
3. razina: 432 eur mjesečno (360 % osnovice)
4. razina: 162 eur mjesečno (135 % osnovice)
5. razina: 138 eur mjesečno (115 % osnovice)

Tko ima pravo?

1., 2. i 3. razina: Odrasle osobe s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjem trećeg ili četvrtog stupnja težine invaliditeta (uz upis u Registar osoba s invaliditetom), te djeca s utvrđenim drugim, trećim ili četvrtim stupnjem težine invaliditeta. 4. i 5. razina: Pravo ovisi o dodatnim imovinskim cenzusima (npr. ne smijete imati u vlasništvu drugu nekretninu osim one u kojoj živite).

2. Prava iz sustava socijalne skrbi (HZSR)

B) Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja

Status roditelja njegovatelja u Republici Hrvatskoj omogućuje roditeljima djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom cjelodnevnu skrb uz pripadajuću mjesečevu naknadu, mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Pravo se priznaje roditelju (ili drugoj zakonom propisanoj osobi) koji živi u istom kućanstvu s djetetom ili osobom s invaliditetom.

Osoba o kojoj se skrbi mora biti potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe, a uvjet je i da je roditelj osposobljen za izvođenje specifičnih medicinsko-tehničkih zahvata ako je to potrebno.

Pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznaje se za njegu djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koja je:

- potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe jer joj je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj ili njegovatelj osposobljen
- u potpunosti nepokretna i uz pomoć ortopedskih pomagala
- ima poremećaj autističnog spektra četvrtog stupnja ili koja ima više vrsta oštećenja četvrtog stupnja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih) zbog kojih je potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

2. Prava iz sustava socijalne skrbi (HZSR)

C) Socijalne usluge u zajednici

- Prva socijalna usluga: Informiranje, prepoznavanje potreba i upućivanje.
- Rana intervencija: Stručna poticajna pomoć djeci s utvrđenim odstupanjem u razvoju ili rizičnim čimbenicima te njihovim obiteljima. Provodi se do 3. godine života djeteta, a najdulje do 7. godine.
- Psihosocijalna podrška: Rehabilitacijski postupci koji potiču razvoj kognitivnih, motoričkih i socijalnih vještina (individualno ili u grupi, kod pružatelja usluge ili u obitelji).
- Usluga boravka:
Može biti cjelodnevni (od 6 do 10 sati dnevno) ili poludnevni (od 4 do 6 sati), gdje se korisniku osiguravaju prehrana, njega, očuvanje zdravlja, odgoj, obrazovanje i rehabilitacija.
- Smještaj: Privremeni (npr. u kriznim situacijama ili tijekom odmora roditelja njegovatelja) ili dugotrajni smještaj u ustanovama ili udomiteljskim obiteljima.
- Usluga osobne asistencije: Osiguravanje osobnog asistenta (za punoljetne osobe s invaliditetom) ili videćeg pratitelja / tumača znakovnog jezika (za osobe s oštećenjem vida i sluha). Za djecu u sustavu obrazovanja primjenjuje se model pomoćnika u nastav

3. Prava iz sustava odgoja i obrazovanja (MZO)

Zakonodavstvo RH jamči inkluzivno obrazovanje i pravo na obrazovanje uz primjerene programe potpore.

A) Modeli školovanja i predškolskog odgoja

Odluku o primjerenom programu školovanja donosi Stručno povjerenstvo ureda državne uprave u županiji na temelju kompletne dokumentacije.

- Redoviti program uz individualizirane postupke: Sadržaj je isti kao za sve učenike, ali se prilagođavaju metode rada, načini ispitivanja, vrijeme pisanja testova i tehnički uvjeti.
- Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke: Sadržaj predmeta se smanjuje, pojednostavljuje i prilagođava mogućnostima djeteta (tzv. prilagođeni program).
- Posebni programi uz individualizirane postupke: Provode se u posebnim razrednimodjelima redovnih škola ili u specijaliziranim centrima za odgoj i obrazovanje.
- Posebni programi za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada: Namijenjeni učenicima s višestrukim ili težim teškoćama.

★ 3. Prava iz sustava odgoja i obrazovanja (MZO)

B) Pomoćnici u nastavi (PUN) i Stručni komunikacijski posrednici (SKP)

- Uloga: Pružaju neposrednu potporu učeniku tijekom nastave, izvanučioničkih aktivnosti, odmora te pri kretanju, higijeni i hranjenju.
- Financiranje: Osigurava se putem osnivača škola (gradovi/županije) kroz sredstva Europskog socijalnog fonda ili državnog/lokalnog proračuna.

C) Studentska prava i stipendije

- Prilagodba studija: Pravo na prilagođeno polaganje ispita, pristupačnost predavaonica te koordinatoru za studente s invaliditetom na fakultetima.
- Državne stipendije: Ministarstvo znanosti i obrazovanja dodjeljuje posebne kvote državnih stipendija za studente s invaliditetom, bez obzira na prosjek ocjena ili imovinski status.

4. Radna prava

i prava zaposlenih roditelja (HZZO i Zakon o radu)

Zaposleni roditelji djece s težim teškoćama u razvoju imaju pravo na usklađivanje poslovnog i privatnog života kroz specifične institute.

- Dopust za njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju: Jedan od zaposlenih roditelja ima pravo na dopust radi njege djeteta do navršene 8. godine djetetova života. Tijekom tog razdoblja roditelj ostvaruje pravo na naknadu plaće na teret sredstava HZZO-a.

- Rad s polovicom punog radnog vremena (skraćeno radno vrijeme): Roditelj može koristiti pravo na rad s polovicom radnog vremena radi pojačane njege djeteta. Ovo pravo se može koristiti do 8. godine života djeteta, a pod određenim uvjetima (ako je dijete potpuno ovisno o pomoći i nakon vještačenja) pravo se može nastaviti koristiti i nakon djetetove 8. godine života, sve dok ta potreba traje. Sredstva za razliku plaće isplaćuje HZZO.

- Pauza za dojenje i privremena nesposobnost za rad (bolovanje): Pravo na bolovanje radi njege djeteta (postotak naknade ovisi o dobi djeteta i vrsti oboljenja).

- Zaštita od otkaza i prekovremenog rada: Roditelj koji koristi spomenuta prava za njegu djeteta s TUR zaštićen je od otkaza ugovora o radu, te ga poslodavac ne smije rasporediti na prekovremeni ili noćni rad bez njegovog pristanka.

5. Prava iz sustava zdravstvene zaštite (HZZO)

- Oslobađanje od participacije: Djeca s TUR (do 18. godine, odnosno do kraja redovitogškoloovanja) te osobe s invaliditetom (ovisno o utvrđenom stupnju i rješenju) u potpunosti su oslobođeni plaćanja participacije za sve oblike zdravstvene zaštite, preglede, lijekove s osnovne liste i bolničko liječenje.
- Medicinska i ortopedska pomagala: Pravo na propisivanje pomagala (invalidska kolica, ortopedska obuća, pelene, kateteri, slušni aparati, bijeli štapovi, pomagala za slijepe, senzori za kontinuirano mjerenje glukoze itd.) prema Pravilniku HZZO-a, na teret obveznog zdravstvenog osiguranja.
- Medicinska rehabilitacija u topličkim ustanovama: Pravo na bolničku ili ambulantnu medicinsku rehabilitaciju (fizikalna terapija, radna terapija) uz odobrenje liječničkog povjerenstva HZZO-a na prijedlog bolničkog specijalista.
- Pravo na pratnju: Roditelj ima pravo na bolnički smještaj uz dijete (bolnička pratnja) kada se dijete nalazi na bolničkom liječenju ili medicinskoj rehabilitaciji, što u potpunosti podmiruje HZZO (ovisno o dobi djeteta i težini oštećenja).

6. Sustav povlastica, mobilnosti i olakšica (Središnji registar)

Prava na olakšice u prometu i svakodnevnom životu objedinjena su kroz informatički sustav i izdavanje jedinstvenih iskaznica

A) Nacionalna iskaznica za osobe s invaliditetom (i Europska iskaznica)

Ova iskaznica mijenja nekadašnja pojedinačna rješenja i "plave iskaznice" za parkiranje.

Dodjeljuje se automatski na temelju podataka u Registru osoba s invaliditetom (ROI).

- Parkiranje (Znak pristupačnosti): Pravo na parkiranje vozila na posebno označenim mjestima za osobe s invaliditetom. Iskaznica mora biti vidljivo istaknuta pod vjetrobranskim staklom.
- Besplatna cestarina na autocestama: Osobe s utvrđenim oštećenjem lokomotornog sustava (određeni postotak) ili potpunim gubitkom vida imaju pravo na besplatnu cestarinu za jedno osobno vozilo u njihovom vlasništvu
- Povlastice u pomorskom prometu: Besplatan ili subvencioniran prijevoz za osobu s invaliditetom i njezinu pratnju na trajektnim i brodskim linijama.
- Povlastice u željezničkom prometu: Pravo na povlaštenu cijenu karte ili besplatna putovanja unutar RH za korisnika i pratitelja (određeni broj putovanja godišnje).

6. Sustav povlastica, mobilnosti i olakšica (Središnji registar)

B) Porezne olakšice

- Povećani osobni odbitak (neoporezivi dio dohotka): Zaposleni roditelji koji uzdržavaju dijete s teškoćama u razvoju ili supružnici koji skrbbe o partneru s invaliditetom imaju pravo na znatno uvećani osobni odbitak pri obračunu poreza na dohodak, što im uvećava neto plaću.
- Oslobađanje od poreza na motorna vozila: Osobe s teškim invaliditetom oslobođene su plaćanja upravne pristojbe i poreza pri kupnji i registraciji osobnog automobila (doodređenih specifikacija).

C) Ostale pogodnosti

- Doplatka za djecu (imovinski cenzus): Iako je uvećani doplatka s naslova oštećenja zdravlja spojen u Inkluzivni dodatak, roditelji djece s TUR i dalje mogu podnijeti zahtjev za redovni dječji doplatka pri HZMO-u. Ako obitelj zadovoljava opći imovinski cenzus, ostvaruje pravo na pripadajući iznos dječjeg doplatka.
 - Oslobađanje od plaćanja HRT pristojbe u cijelosti ostvaruju 100% slijepe osobe, gluhoslijepe osobe s potpunim oštećenjem, bolesnici na dijalizi te ratni i vojni invalidi 100% invaliditeta I. i II. grupe. Osobe s teškim bolestima i umirovljenici s vrlo niskim primanjima mogu ostvariti pravo na umanjenje pristojbe za 50%. Tko ima pravo na umanjenje pristojbe od 50% Umirovljenici čija mirovina iz hrvatskog Državnog proračuna iznosi do 199,08 eura, pod uvjetom da su bili evidentirani kao obveznici plaćanja pristojbe s danom 12. listopada 2015. godine. Gluhe osobe (100% oštećenje sluha). Osobe oboljele od mišićne distrofije, cerebralne/dječje paralize s teškim oštećenjima, multiple skleroze, paraplegije, tetraplegije te amputacije donjih ekstremiteta.
-

DIGITALNI VODIČ KROZ PRAVA DJECE S TUR I OSI

VAŽNI KONTAKTI I RESURSI

- HZSR (Hrvatski zavod za socijalni rad)
 - Zahtjevi za vještačenje (ZOSI)
 - Ostvarivanje Inkluzivnog dodatka
- HZZO (Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje)
 - Prava na pomagala i rehabilitaciju
- MZO (Ministarstvo znanosti i obrazovanja)
 - Prava u sustavu odgoja i obrazovanja
- Nacionalna iskaznica (Znak pristupačnosti)
- [Dodatni resursi / Udruge: Ovdje navedite]

PODRŠKA I INFORMACIJE U SVAKOM TRENTKU

Impressum:

Dženita Lazarević

Mihaela Jović Karešin

Ana Vukas

OŠ Lovas

DJEČJI VRTIĆI DUBROVNIK

Dječji vrtić *Pčelica*

Adresa:
Vladka Mačeka 122
20 000 Dubrovnik

Kontakt broj
099 455 2471

posebanprijatelj@yahoo.com

<https://posebanprijatelj.hr/kontakt/>